

**ŠILUTĖS R. KINTŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL SMURTO PRIEŠ VAIKUS PREVENCIJOS PROGRAMOS „ESAME SAUGŪS“
VYKDYMO**

2024 m. kovo d. Nr. V2-
Kintai

Atsižvelgiant į Paramos vaikams centro 2024 m. vasario 2 d. Mokymų sutartį Nr. B1-5:
s k i r i u Gabrielę Kumutaitę, socialinę pedagogę, smurto prieš vaikus prevencijos
programos „Esame saugūs“ vykdytoja ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo grupėse, 1-10
klasėse.

Direktorė

Asta Gužauskienė

APIE PROGRAMĄ

Šios **programos tikslas** – suteikti įstaigoms, dirbančioms su vaikais ir šeimomis, įrankį smurto prieš vaikus prevencijos įgyvendinimui.

Programą gali įgyvendinti tik programos „Esame saugūs” mokymus baigę specialistai. Programa įgyvendinama įstaigose, pasirašiusiose sutartį su VšĮ Paramos vaikams centras.

Programos **užsiėmimų tikslas** – ugdyti ir stiprinti vaikų ir paauglių asmeninio saugumo įgūdžius: suteikti žinių apie vaiko teises, jausmus, smurtą ir jo formas, suteikti įgūdžių, kaip apsisaugoti nuo smurto realiaame gyvenime ir virtualioje erdvėje, kaip ir kur kreiptis pagalbos. Programa įgyvendinama organizuojant praktinius užsiėmimus vaikams ir paskaitas tėvams.

Prevencinė programa „Esame saugūs” skirta įvairioms įstaigoms, dirbančioms su įvairaus amžiaus bei poreikių vaikais ir šeimomis. Programos įgyvendinimo įstaigoje ar bendruomenėje etapai:

1. Programos pristatymas bendruomenei.
2. Paskaita tėvams ir globėjams.
3. Užsiėmimai vaikams ir paaugliams.

PASIRUOŠIMAS PREVENCINĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMUI

Prevencinės programos vedėja(-s).

Prevencinės programos „Esame saugūs” užsiėmimus ir paskaitas gali vesti tik VšĮ Paramos vaikams centro ekspertų apmokyti specialistai. Rekomenduojama užsiėmimus vaikams ir tėvams vesti dviese. Tai pačiai vaikų ar paauglių grupei užsiėmimus visada turi vesti tie patys vedėjai. Rekomenduojama, kad paskaitas bendruomenei bei tėvams vestų tas pats vedėjas kaip ir vaikų ar paauglių užsiėmimus.

Prevencinės programos „Esame saugūs” medžiaga.

Prevencinės programos medžiagą sudaro:

- prevencinės programos „Esame saugūs” įgyvendinimo vadovas (šis leidinys);
- programos pristatymo skaidrės;
- paskaitų tėvams skaidrės;
- skaidrės vaikams ir paaugliams apie saugumą internete;
- priemonės vaikų ir paauglių užsiėmimams – iliustracijos, darbalapiai (toliau šiame vadove – priedai):
 - nespaltoti priedai – pateikti šio leidinio pabaigoje;
 - spalvoti priedai – pateikti priedų lagamine.

Užsiėmimų vedėja(-s) veda paskaitas ir užsiėmimus pagal šį prevencinės programos „Esame saugūs” įgyvendinimo vadovą, nekeičiant metodinės medžiagos ir jos eigos. Medžiaga yra parengta atsižvelgiant į vaikų amžių, raidos galimybes, kognityvinius gebėjimus, todėl suteikia ir įtvirtina vaikams reikalingus saugaus elgesio įgūdžius. Vedant užsiėmimus vaikams ir paaugliams, vedėja(-s) atsižvelgdama(-s) į grupės poreikius ir užsiėmimo eigą, gali įtraukti papildomų žaidimų iš Papildomos medžiagos vedėjai(-ui) skyriaus (Nr. IV Pa-

pildomų žaidimų sąrašas).

Visa prevencinės programos medžiaga (programos įgyvendinimo vadovas, paskaitų skaidrės, užsiėmimų medžiaga ir priemonės) yra autorinė ir neplatinama tretiesiems asmenims. Medžiaga naudotis gali tik specialistai, kuriems leidimą suteikė VšĮ Paramos vaikams centras.

Reagavimas į atskleistą smurto atvejį.

Prevencinės programos įgyvendinimo metu gali iškilti nauja informacija apie smurto prieš vaiką atvejį. Jei paskaitų metu suaugęs ar užsiėmimų metu vaikas/paauglys atskleidžia iki tol nežinomą smurto atvejį, vedėjai(-ui) svarbu reaguoti ramiai – padėkoti, kad pasitikėjo, nuraminti, pasikalbėti po užsiėmimo/paskaitos daugiau.

Sužinoję informacijos apie vykstantį/vykusį smurtą prieš vaiką, specialistai turi imtis veiksmų, numatytų pagal įstaigoje esančią tvarką bei Lietuvoje galiojančius įstatymus.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO ETAPAI

1. Programos pristatymas bendruomenei

Tam, kad prevencinės programos įgyvendinimas įstaigoje ar bendruomenėje vyktų sklandžiai, svarbu suderinti įgyvendinimo planą bei konkrečius žingsnius su įstaigos administracija ir atsakingais asmenimis. Rekomenduojama organizuoti paskaitą ar informacinį susitikimą, į kurį galėtų atvykti visi įstaigos darbuotojai/bendruomenės nariai.

Paskaitos/informacinio susitikimo tikslai:

- supažindinti įstaigos darbuotojus/bendruomenės narius su prevencine programa, aptarti, kokios temos, įgūdžiai, žinios, nuostatos programos metu bus perteikiamos vaikams;
- sudaryti bendradarbiavimo atmosferą;
- padėti įstaigos darbuotojams/bendruomenės nariams atpažinti ženklus, kurie rodo, kad vaikas gali būti patyrė ar patiria prievartą.

Paskaitos metu naudojamos programos pristatymo skaidrės.

Kai programa vykdoma švietimo įstaigoje, ypač svarbu kurti bendradarbiaujantį santykį su grupių ar klasių vadovais (auklėtojais), kurių vaikai dalyvaus užsiėmimuose. Taip pat svarbu kartu su grupių ir klasių vadovais aptarti tėvų ir vaikų motyvavimo ir įtraukimo į prevencinę programą strategiją.

2. Paskaita tėvams ir globėjams

Planuojant paskaitos laiką, svarbu atsižvelgti į tėvams/globėjams patogų laiką. Galima organizuoti paskaitą bendrai įstaigoje/bendruomenėje besilankančių vaikų tėvams/globėjams arba tikslingai kviesti pasirinktų grupių/klasių vaikų tėvus/globėjus, kurių vaikai dalyvaus programos užsiėmimuose.

Prieš paskaitą svarbu suderinti kvietimo tėvams ir sutikimo formą su įstaigos administracija. Galima remtis parengtu pavyzdžiu (Priedas Nr. 39. Kvietimo tėvams ir sutikimo dalyvauti programoje formos pavyzdys). Rekomenduojama, kad tėvai ir globėjai, susipažinę su prevencine programa, raštu patvirtintų sutikimą dėl vaiko dalyvavimo programoje.

3. Užsiėmimai vaikams ir paaugliams

Užsiėmimų vedimas.

Svarbu, kad užsiėmimų vedėja(-s) reaguotų į visus dalyvių pastebėjimus, pasisakymus, padrąsintų tylus ir

nedrąsius vaikus ir paauglius. Užsiėmimų vedėja(-s) turėtų būti jautri(-us) vaikų reakcijoms, pastaboms, nes užsiėmimuose kalbama jautriomis temomis. Be to, užsiėmimų metu vaikai gali atskleisti savo patirtį – kokį smurtą jie yra patyrę ar patiria šiuo metu. Jei vaikai ar paaugliai apsiverkia, išsigąsta, neprataria nė žodžio, nebenori ateiti į kitus užsiėmimus – tai gali būti reakcija į jiems paliestą skaudžią temą. Gali būti ir kitų reakcijų. Tokiais atvejais, svarbu pakalbėti su vaikais individualiai po užsiėmimo apie tai, kas būtent juos suneramino ar sujaudino.

Patalpa.

Visi užsiėmimai turi vykti toje pačioje patalpoje, kuri yra jauki ir pritaikyta vaikų ar paauglių grupių užsiėmimams. Patalpa turi būti uždara ir su pakankama garso izoliacija, kad užsiėmimams niekas netrukdytų. Svarbu, kad vaikai šioje patalpoje jaustųsi ir būtų saugūs.

Dalyvių grupių sudarymas.

Vaikų grupės yra formuojamos pagal jų amžių. Rekomenduojamas grupės dydis iki **dešimt vaikų/paauglių**. Rekomenduojamas raidos iššūkių turinčių vaikų grupių dydis – iki 6-8, atsižvelgiant į raidos iššūkių pobūdį ir individualius vaikų poreikius. Darbas mažose grupėse užtikrina, kad visi vaikai/paaugliai būtų pastebėti bei įgalina sklandesnę užsiėmimo eigą. Be to, mažesnėse grupėse vaikai/paaugliai turi daugiau galimybių išsakyti savo mintis, gali būti aktyvesni ir daugiau išmokti.

Formuojant vaikų/paauglių grupes, taip pat svarbu žinoti ir atsižvelgti į jų tarpusavio santykius. Jei yra žinomų vaikų ar paauglių tarpusavio smurto atvejų ar didelių konfliktų, rekomenduojama, kad vienoje grupėje nedalyvautų nukentėję ir netinkamai besielgiantys vaikai, taip pat vaikai esantys konflikte. Kai užsiėmimuose dalyvauja tarpusavyje konfliktuojantys vaikai/paaugliai, jiems yra sudėtingiau įsitraukti į užsiėmimų užduotis, dalintis patirtimi ir išmokti naujų dalykų. Taigi, atidus grupių formavimas sumažina konfliktų ir didelės įtampos užsiėmimų metu tikimybę bei įgalina vaikus kokybiškiau įsitraukti į užsiėmimus.

Ruošiantis užsiėmimams svarbu įvertinti vaikų/paauglių emocinę ir intelektualinę brandą, jų gebėjimą dalyvauti užsiėmime, dirbti grupėje. Jei užsiėmimai organizuojami mokslo metų pradžioje, vaikams/paaugliams gali tikti ir ankstesnių metų programa. Pavyzdžiui, jeigu organizuojami užsiėmimai pirmos klasės mokiniams mokslo metų pradžioje, jiems gali labiau tikti programa, skirta ikimokyklinio amžiaus vaikams.